

# Lag

## om ändring av socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut  
*upphävs* i socialvårdslagen (1301/2014) 2 § 2 mom.,  
*ändras* 3 § 3 punkten, 11 § 8 punkten, 14 och 15 §, det inledande stycket i 17 § 1 mom., 24 och 25 §, 29 a § 2—4 mom., 42 § 2—4 mom. och 44 § 1 mom. 1 punkten,  
av dem 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 512/2016, 635/2021, 589/2022, 783/2022 och 790/2022, 24 och 25 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 589/2022, 29 a § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 1517/2016 och 29 a § 4 mom. sådant det lyder i lag 589/2022 samt 42 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1347/2016, och  
*fogas* till lagen nya 2 a §, 7 a, 7 b, 24 a, 24 b, 25 a och 29 b § samt till 42 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1347/2016, ett nytt 5 mom. som följer:

### 2 a §

#### *Socialvårdens och hälso- och sjukvårdens gemensamma service*

Inom den service som socialvården och hälso- och sjukvården gemensamt tillhandahåller eller när klienten annars behöver service inom såväl socialvården som hälso- och sjukvården ska bestämmelserna i denna lag om tillhandahållande av socialservice enligt stödbehoven och bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) om tillhandahållande av hälso- och sjukvård enligt det medicinska behovet tillämpas.

### 3 §

#### *Definitioner*

I denna lag avses med

---

3) *person och klient som behöver särskilt stöd* en person som har särskilda svårigheter att söka och få behövliga social- och hälsovårdstjänster på grund av kognitiv eller psykisk funktionsnedsättning eller sjukdom, missbruk av berusningsmedel eller annat beroendebeteende, samtidigt behov av flera stöd eller på grund av någon annan motsvarande orsak och vars stödbehov inte är förknippat med hög ålder så som föreskrivs i 3 § i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012),  
*nedan äldreomsorgslagen*,

---

## 7 a §

### *Samhällsinriktat socialt arbete och uppsökande arbete*

Invånarna i välfärdsområdet ska ha tillgång till samhällsinriktat socialt arbete. Samhällsinriktat socialt arbete tillhandahålls för att trygga social integration och välfärd samt goda befolkningsrelationer i samhället. Samhällsinriktat socialt arbete inom välfärdsområdet genomförs i samarbete med områdets invånare och med kommuner, organisationer och församlingar.

Som en del av samhällsinriktat socialt arbete eller annan socialservice ska det ordnas uppsökande arbete som minskar marginalisering.

## 7 b §

### *Främjande av psykisk hälsa samt förebyggande rusmedelsarbete*

Välfärdsområdet och kommunala myndigheter ska i samarbete utveckla befolkningens levnadsförhållanden i syfte att stärka de faktorer som skyddar den psykiska hälsan och förebygga uppkomsten av psykiska störningar.

Bestämmelser om välfärdsområdets och kommunens uppgifter när förebyggande rusmedelsarbete ordnas finns i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015).

Bestämmelser om välfärdsområdets och kommunens ansvar för att främja invånarnas hälsa och välfärd finns dessutom i fråga om kommunen i 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och i fråga om välfärdsområdets i 7 § i den lagen.

## 3 kap.

### **Socialservice**

## 11 §

### *Stödbehov*

Socialservice ska ordnas

8) för stödbehov på grund av missbruk av berusningsmedel, annat beroendebeteende, psykisk ohälsa eller annan sjukdom, skada eller åldrande,

## 14 §

### *Socialservice som möter stödbehoven*

Som socialservice som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar ska följande ordnas med det innehåll och i den omfattning som föreskrivs i denna eller i någon annan lag:

- 1) socialt arbete,
- 2) social handledning,
- 3) social rehabilitering,
- 4) familjearbete,
- 5) hemservice för barnfamiljer,
- 6) stödtjänster,
- 7) hemvård,

- 8) tillfälligt boende,
- 9) stödboende,
- 10) gemenskapsboende,
- 11) serviceboende med heldygnsomsorg,
- 12) service på en institution,
- 13) service som stöder rörligheten,
- 14) alkohol- och drogarbete och beroendearbete,
- 15) särskild service inom alkohol- och drogarbete och beroendearbete,
- 16) dagcenterservice som särskild service inom alkohol- och drogarbete,
- 17) mentalvårdsarbete,
- 18) service inom mentalvårdsarbete,
- 19) rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor,
- 20) övervakning av umgänge mellan barn och förälder,
- 21) ledighet för personer som vårdar en anhörig eller närstående,
- 22) elevhälsans kuratorstjänster.

Välfärdsområdet kan dessutom ordna annan än i 1 mom. avsedd socialservice som tillgodoser de behov som avses i 11 §.

Som socialservice som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar ska det även sörjas för specialomsorger om utvecklingsstörda, service och stöd på grund av funktionsnedsättning, tillhandahållande av utkomststöd till en person som vistas i välfärdsområdet, beviljande av social kredit till välfärdsområdets invånare, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ordnande av stöd för närståendevård, ordnande av familjevård, vårdnad om barn och unga personer, barnskydd, adoptionsrådgivning, medling i familjefrågor, uppgifter i samband med att beslut om vårdnad om barn och umgängesrätt fastställs och avgörs och ordnande av åtgärder i samband med medling vid verkställighet av besluten, ordnande av de sakkunnigtjänster som hör till medling i domstol i ett ärende som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt samt uppgifter i samband med utredande och fastställande av faderskap och moderskap, enligt vad som dessutom föreskrivs särskilt om dessa serviceformer i

- 1) lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987),
- 2) lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977),
- 3) lagen om utkomststöd,
- 4) lagen om social kreditgivning (1133/2002),
- 5) lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001),
- 6) lagen om stöd för närståendevård (937/2005),
- 7) barnskyddslagen (417/2007),
- 8) adoptionslagen (22/2012),
- 9) äktenskapslagen (234/1929),
- 10) lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983),
- 11) föräldraskapslagen (775/2022),
- 12) lagen om underhåll för barn (704/1975),
- 13) lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996),
- 14) familjevårdslagen (263/2015).

## 15 §

### *Socialt arbete*

Med socialt arbete avses individ- och familjeinriktat klient- och sakkunnigarbete där det skapas en helhet av socialt stöd och service som möter individens eller familjens behov, där helheten samordnas med stöd som erbjuds av andra aktörer samt där genomförandet och effekten av helheten styrs och följs upp. Socialt arbete är arbete som stödjer förändring och som

syftar till att tillsammans med individen, familjen och deras gemenskap lindra svårigheter i en livssituation, stärka individens och familjens egna handlingsmöjligheter, öka deras delaktighet och främja gemenskapens sociala integration.

#### 17 §

##### *Social rehabilitering*

Med social rehabilitering avses intensifierat och målinriktat stöd med hjälp av socialt arbete och social handledning för att förbättra eller upprätthålla social funktionsförmåga och livskompetens, förebygga och minska marginalisering och främja delaktighet. Social rehabilitering omfattar enligt personens individuella behov

---

#### 24 §

##### *Alkohol- och drogarbete och beroendearbete*

Alkohol- och drogarbete och beroendearbete inom socialvården avser socialservice och annan individ- och gemenskapsinriktad verksamhet som välfärdsområdet tillhandahåller och som syftar till att minska och avlägsna med berusningsmedel och beroendebeteende förknippade faktorer som äventyrar välfärd och säkerhet, svara mot stödbehov till följd av missbruk av berusningsmedel eller annat beroendebeteende och stödja drogfrihet och frigörelse från beroendebeteende.

Alkohol- och drogarbete och beroendearbete inom socialvården omfattar utöver rådgivning och handledning den socialservice som avses i 14 § antingen i form av allmän socialservice eller i form av särskild service inom alkohol- och drogarbetet och beroendearbetet.

En gravid person har rätt att omedelbart få tillräcklig socialservice som stöder drogfrihet.

Service ska ges utgående från det i 11 § avsedda stödbehovet hos personen, personens familj eller andra närstående. Bestämmelser om ett barns rätt att få nödvändig socialservice finns i 13 §.

Alkohol- och drogarbetet och beroendearbetet inom socialvården ska planeras och genomföras så att det utgör en fungerande helhet med annan social- och hälsovård samt med det förebyggande rusmedelsarbetet i välfärdsområdet och i kommunerna.

#### 24 a §

##### *Särskild service inom alkohol- och drogarbete och beroendearbete*

Med särskild service inom alkohol- och drogarbete och beroendearbete avses inriktad service för stödbehov till följd av missbruk av berusningsmedel eller annat beroendebeteende. Som sådan ska ordnas åtminstone socialt arbete, social handledning, social rehabilitering och boendeservice. Särskild service inom alkohol- och drogarbete och beroendearbete ska vid behov ordnas i form av öppenvårdstjänster eller service på institution.

Särskild service inom alkohol- och drogarbete och beroendearbete kompletterar annan socialservice enligt 14 § som stödjer drogfrihet eller behövs på grund av missbruk av berusningsmedel. Särskild service inom alkohol- och drogarbete och beroendearbete ska samordnas med missbrukar- och beroendevården enligt 2 a §.

## 24 b §

### *Dagcenter som särskild service inom alkohol- och drogarbete*

Välfrädsområdet ska för personer som missbrukar berusningsmedel ordna dagcenterservice, där det utöver att svara mot grundläggande behov erbjuds social handledning. Servicen ska ordnas även för berusade och den ska kunna utnyttjas anonymt.

## 25 §

### *Mentalvårdsarbete*

Med mentalvårdsarbete inom socialvården avses välfrädsområdets socialservice och annan individ- och gemenskapsinriktad verksamhet som syftar till att stärka de faktorer som skyddar individens och gemenskapens psykiska hälsa, minska och avlägsna faktorer som äventyrar den psykiska hälsan och svara mot stödbehov till följd av försämrad psykisk funktionsförmåga.

Mentalvårdsarbete inom socialvården omfattar utöver rådgivning och handledning sådan socialservice som avses i 14 § antingen i form av allmän socialservice eller som service som svarar mot stödbehov särskilt till följd av försämrad psykisk funktionsförmåga. Mentalvårdsarbetet omfattar dessutom behövt psykosocialt stöd som hänför sig till faktorer som dels skyddar, dels äventyrar den psykiska hälsan för individen eller familjen och samordnande av psykosocialt stöd för individen och gemenskapen.

Vid tillhandahållande och utveckling av service ska hänsyn tas till familjens och andra närståendes stödbehov enligt 11 §. Bestämmelser om ett barns rätt att få nödvändig socialservice finns i 13 §.

Mentalvårdsarbetet inom socialvården ska planeras och genomföras så att det utgör en fungerande helhet tillsammans med annan social- och hälsovård samt med främjandet av psykisk hälsa i välfrädsområdet och i kommunerna.

Regionförvaltningsverket ska årligen ordna regionala samarbetsmöten för att utveckla arbetsfördelningen inom mentalvårdsarbetet och mentalvården för barn och unga.

## 25 a §

### *Service inom mentalvårdsarbete*

Med service inom socialvårdens mentalvårdsarbete avses service som riktar sig särskilt till stödbehov till följd av försämrad psykisk funktionsförmåga. Som sådan ska det åtminstone ordnas boendeservice och i samband med den social handledning, socialt arbete och social rehabilitering.

Service inom socialvårdens mentalvårdsarbete kompletterar annan socialservice enligt 14 § som behövs för att stödja individens psykiska hälsa.

## 29 a §

### *Samarbetet mellan socialjouren och hälso- och sjukvården*

---

Vården av klienter som behöver mentalvårds- eller missbrukar- och beroendetjänster och servicens kontinuitet ska tryggas som en del av hälso- och sjukvårdens jour och socialjouren.

Socialjouren tillhandahåller tillsammans med hälso- och sjukvården psykosocialt stöd i akuta situationer. Socialjouren ansvarar för att leda och samordna det första skedet av psykosocialt stöd i akuta situationer.

Socialjouren i ett område har i samarbete med den central för prehospital akutsjukvård som avses i 46 § i hälso- och sjukvårdslagen till uppgift att

- 1) samordna de lokala och regionala larmanvisningar för socialväsendet som ges till Nödcentralsverket och därvid beakta larmanvisningarna för hälso- och sjukvårdsväsendet,
  - 2) medverka i utarbetandet av regionala beredskapsplaner för storolyckor och exceptionella situationer inom hälso- och sjukvården, tillsammans med andra myndigheter, aktörer och samarbetsområdenas centraler för prehospital akutsjukvård så att planerna bildar en nationell helhet.
- 

#### 29 b §

##### *Psykosocialt stöd i akuta och traumatiska situationer*

Med psykosocialt stöd inom socialvården i akuta traumatiska situationer avses omedelbart stöd som ges i form av socialt arbete och social handledning till en individ, familj eller gemenskap samt samordning av stödet.

Psykosocialt stöd i akuta traumatiska situationer tillhandahålls vid socialjouren och som en del av socialvårdens övriga verksamhet.

Bestämmelser om samarbetet mellan socialjouren och hälso- och sjukvården i fråga om att ge psykosocialt stöd i akuta situationer finns i 29 a §. Bestämmelser om psykosocialt stöd inom hälso- och sjukvården i akuta och traumatiska situationer finns i 50 b § i hälso- och sjukvårdslagen.

#### 42 §

##### *Egen kontaktperson*

---

Den egna kontaktpersonen ska vara en sådan yrkesutbildad person som avses i 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården. Den egna kontaktpersonen kan i stället för den yrkesutbildade person som avses i nämnda paragraf vara en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i 2 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, om det är motiverat med hänsyn till klientens samlade service.

Den egna kontaktpersonen för ett barn som behöver särskilt stöd och för andra personer som behöver särskilt stöd och den arbetstagare som utför klientarbete tillsammans med kontaktpersonen ska vara en sådan socialarbetare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården, och uppgiften ska skötas i tjänsteförhållande.

Den person som är egen kontaktperson har till uppgift att i enlighet med klientens behov och intresse främja genomförandet av bestämmelserna i 38 § 2 och 3 mom. samt vid behov utföra andra uppgifter som föreskrivs i denna lag.

När socialvård som gäller barn som behöver särskilt stöd eller personer som behöver annat särskilt stöd tillhandahålls ska den egna kontaktpersonen eller en annan arbetstagare som ansvarar för klientens socialservice träffa klienten personligen tillräckligt ofta på det sätt som antecknas närmare i klientplanen.

#### 44 §

##### *Utredning av situationen för en person i klientens vård*

Vård- och stödbehovet för ett barn eller en annan person i klientens vård ska utredas om klienten

1) får service inom alkohol- och drogarbete eller mentalvårdsarbete eller annan service inom social- och hälsovård under vilken, eller innan behövlig vård fås, klientens förmåga att fullgott ta hand om vården eller fostran bedöms vara försvagad,

-----

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023. Lagens 7 a, 15 och 24 b § träder dock i kraft först den 1 juli 2023.

Helsingfors den 29 december 2022

**Republikens President**

**Sauli Niinistö**

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru